

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:
Fischel Fülöp könyvkereskedése
Ide küldendő az előfizetési díjak nyilvántartásai és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi ismeretterjesztőes szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:
Égész évre 8 kor
Fél évre 4 kor
Negyed évre 2 kor
Egyes szám ára 20 fill.

Hirdetések elfogadottnak:
Budapest: Goldberger A. V. és
Eckstein B. hird. irod. Bécsben
Schalek H., Dukas M., Oppelk A.
Altalános Tudóító- hirdetési osz-
tálya Budapest.

Nyilttár petitióra 20 fill.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sajt. hiv. közlönye

A közegészségügy.

Valóban elrémíthetnek bennünket azok a hű statisztikák, melyek a megbetegedéseket, járványokat — és még inkább azok, melyek a halandóságot tüntetik fel számokban. Ezek a számok kiáltanak! Ezek a számok készletnek bennünket is, hogy e kérdéssel több szempontból foglalkozzunk és e kérdéshez több szempontból hozzászóljunk.

Szomorúan tapasztaljuk, hogy mint keletkeznek járványok városainkban, melyek egymás után szedik fiatal, szegény és talán jobb sorsra teremtett áldozataikat. Megdöbbenő, hogy a születés számarányával szemben mily óriási mértékben emelkedik a halálozás. Az apró csecsemőknek oly óriási százaléka pusztul el, hogy az gondolkodóba ejti az embert.

Ügyelni kell első sorban a végtelékig a városok tisztaságára. A rendőrség közegeinek éber figyelemmel kell kísérni az utcákat és az utcákon kívül a magánházakat, be kell járni az udvarokat is, így győződni meg a rendről, a tisztaságról, mely legfőbb feltétele az egészséges viszonyoknak.

Ügyelni kell az iskolában szintén a végtelékig. Ellenőrizni kell a növendékek távoll maradásának okait és ha egy—egy járványos betegség csak sporadikusan is lép fel, inkább zárassék be az intézet, mintsem hogy behatoljon négy fala közé és pusztítást, tizedelést vigyen véghez a betegségek iránt fogékonyabb természetűek között.

Ellenőrizni kell a legszigorubbán a pia-

cokat. Tudni kell a rendőrségnek azt is, hogy az árusoknak kiszolgáltatót közönség mit vásárol meg drága pénzén konyhája és életszükségleteinek kielégítésére. S ellenőrizni kell a forgalomba hozott különböző tápszereket. Műbor, vizes tej, margarin és hasonló: kész mérgek a gyengébb szervezettek, épen annak, akinek különben is jobb táplálékra van szüksége. A néppel népies értekezésekben ismertetni kell a közegészségügy kívánalmait. Ezeknek az értekezéseknek magukban kell foglalnia kérdésekben és feleletekben, felvilágosításokban és magyarázatokban, hogy mire kell vigyázni az embernek egészsége megóvása érdekében, milyen életmódot folytasson, mint ruházódik. Szóval e kis füzeteknek ki kell terjedniük a legapróbb, a legjelentéktelenebbnek látszó részletekre is.

Mindenekelőtt pedig minden városnak közegészségügye előmozdítására törekvéssel kell binnia, főkevel, melylyel a legszegényebbek között enyhítse a nyomort; ennek igénybevételeivel járványok esetén keresztülvinnének mindent, a mi a járvány terjedését sikeresen megakadályozhatná.

Foglalkozzék közegészségünkkel maga a társadalom is, hiszen saját legfőbb életérdeke: életöröme, életképessége van kérdésben.

A zágrábi hadtestparancsnok temetése.

Mult számunkban röviden már megemlékeztünk Orsini — Rosenberg Felix gróf, zágrábi hadtestparancsnok Csáktornyan be-

következett hirtelen haláláról. A gróf Loretóban, Klagenfurt mellett született 1846-ban és 1875-ben házasodott, 3 gyermeke van: két leány és egy fiú. A leányok már férjnél vannak, a fiú pedig most lett érettségis.

A hadtestparancsnok folyó hó 10-én indult el Zágrábból szemleutjára. Előbb Varazsdon volt három napig s csak azután pénteken jött Csáktornyára Pénteken a gyakorlatokkal igen meg volt elégedve s péntek este a tiszték körében még nagyon jó kedvű volt. Szombaton reggel azonban már bizonyos fokú rászűlétről panaszkodott s elmondotta, hogy reggel felé a lába elzsibbadt. Mindezek a dolgok azonban nem tartották vissza a lelkiismeretes katonát kötelességének teljesítésétől. Szombaton reggel ismét kiment a gyakorlatok színhelyére, Zalaujvár mellé s mint irtuk, a gyakorlatok befejezte után, mikor hazatérőben volt, érte a szélhűtés. A környezetében volt tiszték, mikor a szélütött ember a lóról kezdett leesni, e-lőször azt hitték, hogy leejtett bolja után akar lehajolni s csak mikor le is esett a lóról, ijedtek meg. Rögtön lovas futár ment az ezredorvosért, ki rövid idő alatt megérkezett dr. Kovácsics Ferenc járásorvossal, de a két orvos csak a beállott halált konstatalhatta.

A holttestet még az nap délelőtt behozták Csáktornyára és az uhlánus lakatnyában, a fő őrség épületben helyezték ravatalra. A temetést a varazsdi temetkezési vállalat rendezte es a ravatal díszítésére Festetich Jenő gróf mintegy 30 pálmát bo-

TÁRCZA.

Korfuig és vissza.

Irta: dr. Csury Jenő.

X.

Teljesen kopár hegység lábánál fekszik a következő állomás: Medua. Ezen, már Törökországhoz tartozó alban kikötő vize rendkívül sekély s emiatt a hajóknak a parttól jó 3/4 órányi távolságban kell horgonyt vetniük. Három házból áll: a török vámpórtól; a Lloyd irodájából, mely magában foglalja az osztrák kézben levő postahivatalt is s a tengerparton fekvő török korcsnából.

A vámtiszt, kivel kiszállásunk alkalmával találkoztunk, magas termetű, sötét barna arcbrős, 55—60 éves török volt melleg erős lengő szakállal, tüzes fekete szemekkel, fején magasra csavart fehér turbánnal, piszkos bugyogóban s térdig érő ingben, mely többszörösen körül ölelő csavart sállal volt derekához szorítva és szép művű, ezüsttel kiver s (valószínűleg hamis) drága kövekkel kirakott késekkel és pisztolokkal díszítve, mely utóbbiak legjobb tulajdonsága az, hogy sohasem sülnek el, amikor kellene, még pedig azért, mert úgy a vámtiszt úr maga, mint emberei puskaporukat a hegyek közt csavargó rablótörzseknek adják el jó pénzért, miután a derék török kormány rendszeresen megfizetnek a jó emberek fizetésének megkúldéséről. Ha még megemlítem, hogy e tekintélyes megjelenést egyénnek különben meztelen lá-

bait hatalmas bocskorok védtek a hegyes kövezet ellen, hű leírását adtam a meduai török fő vámtatóságnak.

Mint minden török, ő is határtalan megvetéssel nézi a gyaurt, a hitetlen kutyát, ami egyébként nem akadályozta őt abban, hogy alattomos hajlangások közt pár szurtos lurkót ne igyekezzen ingyen vételre a legközelebbi állomásig beprotégálni. Hasonló szívességeket a hajós társaság nem szokott megtagadni, mert az ily fajta török hivatalnokok, akik jó baksisért az elever pestist is beengedik a határon, sok szekuraturát s nem ritkán érzékeny anyagi károkat is képesek okozni a hajós társaságnak, amelynek nagyon sovány végigsztalálás szolgál, ha illetékes esetén évekig tartó huza-vona után az illetőt hivatalból büntetésképp áthelyezik valahová Arabiába, ahol a gazda maga is tolvaj levén, a lopás nagyon nehéz. Minden hely, ahol Európaikkal áll viszonyban a török hatóság, főként a központtól távol fekvő, exponált vidékeken, aranybánya a török hatóságnak, mert az európai kereskedők saját érdekükben szívesen eresztnek meg egy kis baksist, hogy ügyleteik simán folyhassanak le.

Néhány török tiszt és katona, a mintegy 1/2 órányira a tengerpart egyik kiszögellésén elhelyezett kaszárnyából is lézengett a kikötőben; lerongyolt, siralmas állapotban levő alakok, piszkos ruhában, rongyos vagy foltozott kabátban és nadrágban, kocsal összekötözött cipőkben fele más sarkantyukkal. Bizonyos, hogy külsejükkel elijesztő hatással vannak a nézőre s ha ez az ellenség elűzésére elégséges, akkor a török hadseregnek ez

a disze még nagy győzelmeket remélhet. Bizonyára egész más hősök küzdöttek itt veres csatáikat ez-előtt 400 évvel, mikor Kastriota György, más néven Scandor bég, Hunyadi János hiruves kor és legyvertársa e környékeken védte fejedelemségét, Epyrust 2 évtizeden át a sokszorta erősebb mohamedán seregek ellen. E vitéz katona és fejedelem egy mértföldnyire Meduatól, Allessióban fejezte be dicsőségteljes életét, hol is a velencések a S. Nicolo nagy templomban helyezték el örök nyugalomra, amely templomból a városnak 1478-ban a törökök által történt elfoglalása óta csak néhány rom van meg.

A Lloyd agense, kinél látogatást tettünk, az udvariassági üdvözlétek után a török területen szokásos fekete kávéval kínálta meg. A török kávé rendkívül finomra örlt aljával együtt, s rendszerint jókora gyszű nagyságu csészécskében nyújtják. Az örleés különleges kis örlőket használnak s főzése akként történik, hogy minden egyes személre egy kávékanál megörölt kávé és egy-egy kocka cukrot számítva egy különleges kis üstöcskében, melyben forró víz van, közvetlen egymásután 3-szor felforralják, miközben minden forrás után egy kicsit félrehúzzák. Mint Kinában a teát, úgy szolgálják Törökországban a kávé, ha valaki akár mint vendég, akár mint vásárló lép valahová; utóbbi esetben az sem tesz különbséget, hogy üzlet esetleg nem is jött létre. A felajánlott kávé visszautasítás a rendszerint sértés számba megy, s ezért felkínálás esetén legalább egy-két kortyot okvetlenül kell beölelni.

A Lloyd társaság épületében ennek irodájá-

csajtott a katonák rendelkezésére. A ravatalt a nagyközönség vasárnap tekinthette meg, hétfőn reggel pedig lezárták és beolmozták a kettős érckoporsót.

A holttest ünnepélyes beszentelése hét-főn délelőltől fél 12 órakor ment végbe teljes katonai pompával. A megyei és községi épületekre már vasárnap reggel gyász zászlókat tűztek és a villamos ivlámpákat feketével vonták be. Ő Felsőe gróf Paar Ede főhadsegédet küldötte Csáktornyára felsőes személyének képviselőjére. A beszentelésen jelen volt az egész gyászoló család, továbbá: az elhunytak nagybátyja, Orsini Rosenberg herceg Klagenfurtból, Matt Alfréd altábornagy Eszékrol, ki egyszersmint a kivonult csapatoknak a parancsnoka volt, Auffenberg Mór, Mattuschka Lajos, Siedler Ferdinand, Stipanovics Jaroslav, Lónyay Albert, és Venus Antal vezérőrnagyok, a hadtest kerületébe tartozó összes ezredek (kettő kivételével), valamint az ezredek küldöttségei, az egész V. uhlánus ezred, a 10-ik huszárezred három százada, a 39-ik hadosztály egész tüzérezrede, dr. Marjanovics Lúka, a horvát országos kormány igazságügyi főnöke Pejacsavics horvát bán képviselőjében, Belosevics István varazsdmgyei alispán Varazsd vármegye és Zichy Rubidó varazsdi főispán képviselőjében, Breitenfeld polgármester és Fehmen főkapitány Varazsd város képviselőjében, a varazsdi polgári gárda, Kolben-schlag Béla és Szalmay József fősoldgabrak, Nuzsy Mátyás csáktornyai községi bíró, Dénes Béla jegyző, a városi képviselők nagyszámban, Tóth István tisztartó, Kayser Lajos grófi titkár s többen.

Az egyházi szertartást Rihtarics Máthé zrábí katonai plébános végezte szentfencrendi szerzetesek segédletével. A beszentelés után megindult a gyászmenet a vasúti állomásra: legelőlt ment Matt altábornagy lovas csapatának élén, utána az uhlánus ezred, majd a huszárok és a zrábí 18-ik gyalogezred bandája, a koszos és hallottas kocsi. A halottas kocsi után a gyászoló család, utánuk a tábornokok és a temetésre jött küldöttségek s az egész menet bezárta a tüzérezred.

Az állomáson a koporsót ismét beszentelték, mely után az uhlánusok egy százada

sortüzel adott és a tüzérezred 16 ágyúja egymásután meg szólalt. Ezután a koporsót és koszorúkat berakták az elkészített vagonba s a család egy része azonnal elutazott a gyorsvonattal. A halottat délután a 4 órai személyvonattal indították utnak Tamtschachba (Karinthiába), hol a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. A halottat a boldogultnak veje, gróf Cserny és felesége, továbbá Pittner főhadnagy szárnysegéd kísérték.

A családon kívül koszorút helyeztek a ravatatra: a horvát bán, Varazsdvármegye, varazsdi polgári gárda, a tribiljei polgárság, báró Inis és leánya, az elhunyt adjutánusa, a 13-ik hadtest tisztikara, az V. uhlánus ezred tisztikara, a m. kir. 10 honvéd huszárezred, a vadász zászlóalj, a Jelasics ezred tisztikara, a 7-ik gyalogezred, a 31-ik gyalogezred, a 7-ik honvéd gyalogezred, a 96-ik gyalogezred, a 13-ik gyalogezred, a 13-ik hadtest katonái hivatalnokai.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Halálozás.** Polyák Mátyás helybeli áll. népiskolai igazgató-tanítót és családját — súlyos csapás érte, Pali fia, a fiumei köolajfinomítógyár tisztviselője f. hó 22-én reggel 4 órakor életének 22 évében Csáktornyán elhunyt. A megboldogult ifjút hosszas és kínos szenvedéseitől a halál jótékony anyaga váltotta meg. Enyhítse a szülő, testvérek és rokonok fájdalmát az őszinte mély részvel, mely helyi társadalmunk minden rétegében nyilvánul. Az elhunyt temetése ma, vasárnap délután 6 órakor történik meg. Legyen áldott emléke!

— **Közyűlés.** Csáktornya nagyközség képviselő testülete f. hó 13-án Nuzsy Mátyás községi bíró elnöklésével közyűlést tartott, mely közyűlésen: I. A Buzános eladni kért telkekre vonatkozó határozathozatalra egy későbbi gyűlést tűz ki. II. A székeshehárvári csendőrségi altiszti iskolának Csáktornyára leendő áthelyezésére nézve az előjáróság bemutatott javaslatát azzal a kiegészítéssel fogadta el a képviselőtestület, hogy a szegények házáat csakis azon esetben hajlandó a jelzett célra átengedni, ha a tan-

folyam Csáktornyán több éven át lenne létesítve, minél fogva utasította az előjáróságot, hogy e célból a szükséges felvilágosítókazsoközölje ki. III. Az utóbbi időben tapasztalt élelmi-cikk drágaság némi megszüntetés: érdekében kérészettel foglalkozó boltgárok részére két hold kérészkeskedésre alkalmas községi ingallat ad bérbé. IV. Lusztgärten Ignác és Plichta Béla községi lakók sok kérészmére utasította az előjáróságot, hogy a Mező-utcában szükségessé vált csatornázás létesítésére szakértők közbentölttével véleményes javaslatot terjesszen a legközelebbi közyűlés elé. V. Dénes Béla községi jegyző bejelentette, hogy a részére engedélyezett 4 heti szabadságot augusztus 7-től veszi igénybe, mely idő alatt Simon István községi adóügyi jegyző fogja helyettesíteni. VI. Novák Ferenc községi helyettes bírónak folyó hó 13-tól kezdődőleg engedélyezési okokból 6 heti szabadságot engedélyezett. VII. A földmivelési miniszter 3615/905. számú rendelkezésének megfelelőleg a mezei közös dűlő utak rendezése szempontjából szükséges felülvizsgálat megjelítésére a községi bíró vezetésével 7 tagu bizottságot küldött ki. VIII. Budapesti születésű Branovics Ilona illetőséget megtagadta. IX. Végül a magán legelletesnek egyszersmindenkorre leendő megszüntetésére nézve a legelő rendtartás határozmányai szerinti intézkedésre az előjáróságot szigoruan utasította.

— **Az idei május 29-iki földrengés.** Mint anuak idején lapunkban is közlött, május 29-én a déli harangszó után kisebb földrengést észleltek Muraközben több helyütt. Ezen földrengést hazánkban csakis Zalavármegyében érezték, de mivel a legjobban megrázott rész közel van a horvát és stájer határhoz, bizonyos, hogy ezek a vidékek is megéreztek. Ógyallára, mint a magy. kir. orsz. meteorológiai és földmagnességi intézet egyik főhelyére az észlelőktől a következő heyekről érkeztek be a földrengést illető adatok: Alsólendva, Csáktornya, Farkashegy, Murasiklós, Nagykanizsa, Zalatornok, Ventepusza, Viziszentgyörgy, Felsőmihályfalva, Stridó, Perlak, Szelnice.

Ezen földrengés eredő helye valószínűleg a Csáktornyától dél felé eső vidéken volt, amit egyrészt a legtöbb állomás által adott

ban ugyanegy szobában van elhelyezve a postahivatal, mely elég nagy levél és csomagforgalomnak örvend, Medua levén Skutarinac, Albánia egyik legfontosabb kereskedelmi gócpontjának tulajdonképeni közvetítő állomása. A postát lovasküldönc szállítja, hetenkint 3-szor s az út 7 óráig tart. A hatalmas termelti keresztény Albán igazán festői alak volt; napsütötte arcáról leritt a büszkeség, hogy ő van e fontos missióval megbizva. Magas fehér fezt, ugyanily színű, ujjasain szépen kivarrott halina szerű ködmént s hasonló szövetből készült, lábszárain felhasított nadrágot viselt, széles bőrvében a divatos kések mellett kitűnő mivű revolver s vállán igen jó hátul töltő puská. A nyeregkápa s oldalán lógott le a 2 lakattal lezárt és lepecsételt bőrtáska, mely a postát rejtette magában. Lovon ülve e férfias alak igazán imponáló megjelenés volt s főleg külső csinaja és tisztasága kellemes ellentétben állott az e vidékeket jellemző általános piszokkal és szennyvel. Postai szolgálatairól a küldönc hetenként egy 20 frankos aranyat kap, de ezért saját lovát köteles használni és önmaga gondcsokor ellátásáról. Ha olyan posta vagy más küldemény érkezik, melyet terjedelmes voltánál fogva a küldönc nem szállíthat, ez esetben a címzett feladata megfelelő szállító eszközről, lóról, öszvérről, ritkább esetekben kocsiról gondcsokorni, s itt általában úgy éreztük magunkat, mintha abban az időben élünk, mikor még sem vasut, sem táviró nem volt feltalálva.

A kocsik közlekedés a legtrikább esetekben vétetik igénybe, mert a tengert a szárazföld belsőjével összekötő utak egyenesen rettenetesek. Nem

is utak azok, hanem a sziklás hegyvidéken föl-alá vezető csapások, helyenkint még gödrökkel, másutt keresztben fekvő mázsás kövekkel, melyeken keresztül kocsin haladni át igazi Isten kísértés. Valóságos aggodalom vett rajtam erőt, amikor láttam, hogy a két jezsuita utitársam, akik Skutariba igyekeztek, egy bár hatalmas szerkezetű, de különben féderes kocsiába szállott s mikor arra gondoltam, hogy e szegények legjobb esetben is olyan szárazföldi hányattatásnak lesznek kitéve, amelyhez képest egy 10 fokos sírocco hullámain járó gálya himbálása csak gyerektjáték.

Az utak rosszassága mellett a környéken csatangoló rablóbandák is nagyon bizonytalanul teszik, főleg magános utasra nézve a tengerparttól távolabb fekvő vidékeken való utazást. A kikötőt segélyező hegyoldalon való sétány alatt egyes kisebb-nagyobb csoportokban láttam ily gyanus alakokat gyalog elvonulni, a posta küldöncéhez hasonló, csak hogy piszok és rongyos öltözékben, fezt helyett szurtos rongyokkal bekötött beretvált fejvel, melyből kivillanó szemekkel vadul s gyűlölettel teljesen méregettek végig. Asszonyok is voltak velük; fejkön fehér kendő, a férfiakéhoz hasonló szövetű egy darabból álló és térden alul érő ruhában, lábukon ugyanilyen szövetből készült s térden felül érő harisnyaszerű bocsorokban. A nők is széles bőrveteket viseltek, melyek némelyike ezüst vagy acél csillogásu, circellált munkához hasonló s valóságos páncél benyomását terve festéssel volt ellátva, egyik-másik még revolverrel is megspékelve. Ha e fegyver már magában véve nem lett volna eljlesztő minden

gyengéd közlekedéssel szemben, ugy szemek vad tekintete még kevésbbé mutatkozott csabítónak.

Bent az ország belsejében, nem is túlságosan távol a tengerparttól, az ily csoportokkal való találkozás mindig veszedelmes, mert ha e rablók nem is verszomjasak és az ember életére — kivéve ha fegyverrel védi magát — nem is törnek, de vagyonára annál éhessebbek. Mintegy 6 héttel ottjártam előtt egy kereskedőt, aki valahová az ország belsejébe igyekezett, egészen közel a tengerparthoz nemcsak teljesen kirabolta, hanem ezen felül minden ruhájától megfosztották, ugy hogy a szerencsétlennek egészen mezeitelenül kellett a rettentő rosz uton a több órányira fekvő meduai kikötőbe visszatérnie. Ily esetekben a reklamáció és rekrimináció mitsem használ, mert mindezen albán törzsek, ha névlegesen török uralom alá tartoznak is, tényleg teljesen nomád vándoréletet folytatnak s velük maguk a török hatóságok sem kötnék ki szivesen.

Egy ilyen csoport a tengerparti korcsnába térvén be én is utánna mentem s ez alkalommal megtekinttem annak belsejét. Köből készült, fatetős nagy pajtaszerű épület két részre volt osztva: az egyik rész a mi vegyeskereskedéseinkhez hasonlóan a legkülönfélébb szükséglet és fényűzési tárgyakkal volt tele. Volt ott élelmiszer, konyhadény, háztartási cikk, fűszer- és cukornemű, só, dohány, ruhaszövet, kérszruha, kendő, féhéremű, sajt. — értékelen csillogó ékszer, fegyver, puska s ezer más dolog, ami csillogott, ragyogott, tarkallott, büzlött, nem kevésbbé, mint a bent lévő vásárló közönség, nem is említve az ingyen

irányadat, másrészt a földrengésnek magyar területen e helyütt való legerősebb jelelt-kezése bizonyít. Kiterjedése a földrengésnek észak, északkelet és kelet felé: az alsóland-vai járás északi része, Zalatárnok és Nagykanizsa a szélső határok, mely pontokon át a megrázott magyar terület határa volna megvonható. Azonban ezen területen belül is van olyan hely, ahol a földrengés oly igen gyenge volt, hogy ez észlelő nemleges jelentést küldött be, így pl. Ferencfalva-mikófa a Mura mellett mely a magyar rengési területnek majdnem közepébe esik. Legerősebb volt a moraj a Csáktornya és Stridó közötti hegyvidéken, míg a megrázott terület határain már moraj sem volt hallható.

— **Perlak társadalmának** hölgyközönsége f. hó 8-án dr. Szabó Zsigmondné elnökle mellett József főherceg szanatóriuma javára jótékonykérdő kerti mulatságot rendezett, mely dr. Szabó Zsigmondné lankadatlan s fáradságot nem kímélő buzgalma folytán meghozta ama anyagi sikert, hogy a tündöbajások szanatóriuma javára 365 kor. tiszta jövedelmet tudtunk beszolgáltatni. Felülfizettek: Dr. Böhm Sidney 5 kor., Dr. Szabó Zsigmond 5 kor., Dr. Kemény Fülöp 6 kor., Dr. Hajdu Gyula, Berliány N. 4—4 kor., Golub János, Fischer Gusztáv 3—3 kor., Özv. Beinauerné, Ebenspanger Miksa, Habus Mihály, Henberger Pál, Márk Géza, Füzessy Gusztáv, Pecsornik Ottó 2—2 kor., Lánge Kelemen, Gálványi N., Dr. Zakál Lajos, Harris Károly, Banelly László, Svastits János és Ödön, Stigelbauer János, Özv. Németh Gyuláné, Németh Györgyi, Tocelmann Irma, Dr. Reményi Zoltán, Ráth Ida, Szabó Győző, Indrák Antal, Lukovnyák N., Skublics Gábor 1—1 korona.

— **Eljegyzés.** Ebenspanger Jean belatinci illetőségű s tiszteletben álló nagykereskedő, jegyet váltott Mandelbaum Teréz kisasszonnyal, Mandelbaum Simon ligetfalvi vendéglős szeretetreméltó leányával.

— **A piaci drágaság.** Kristóffy József belügyminiszter — a törvényhatóságokhoz érdekes körrendeletet intézett, melyet különösen a hölgyközönség fog hálás szívvel fogadni. Köztudomású, hogy úgy a fővárosban, mint különösen egyes vidéki városokban olyan nagy a drágaság, hogy a szerényebb javadalmazással bíró tisztviselőknek és a középosztálynak a megélhetést majdnem lehetetlenné teszi. A helyi piacokon az élelmi cikkek árai példátlan magasságot értek el.

adott tömértelen bolhát és más férgert, melyek támadásai elől gyorsan kellett visszamenekülnöm a szabadba. Így csak egy pillantást vettem a szomszédos »terembe«, ahol gorombán ácsolt hosszú faasztalok mellett élvezte néhány vendég a szagos juh turót s ivott hozzá valami folyadékot, melynek mibenlétét nem volt alkalmam megállapítani, annál kevésbé, mert a kívülről is orromba csapódó borzasztó bűz gyors távozásra kényszerített. A ház előtt állott ugyanis egy lugas, melynek egyik oldala tele volt aggatra még vértől csepegtő, utálatos illatú terjesztő birkabőrökkel, melyeknek boldogtalan tulajdonosai a konyhán válták e földi létülről valószínűleg piláf formájában váró végleges eltűnéseket.

Hajónk kürtje jelt adott a vacsora közeledtére. Sietve mondtam búcsút a zordon vidéknek s habár gyomrom még jó darabig élymegyett a szárazföldön szerzett tapasztalatoktól, a pompás tengeri levegő annak megrendült egységét csakhamar helyreállította. A »Galathea« szakácsa pedig kellőképpen gondoskodott arról, hogy ezen nap emlékei kedvező benyomással záruljanak.

(Folytatás következik.)

a mi sem a termelési viszonyokkal, sem a fogyasztással arányban nem áll. A sok panaszzal folytán a miniszter utasította az illetékes rendőrhatalóságokat, hogy maguk dolgozzanak ki piaci tarifát. A miniszter a piaci elárúsítókat nem kívánja megfosztani az őket megillető jövedelemtől, azért a tarifa megállapításánál figyelembe kell venni a termelőnek fizetett árakait és a helyi viszonyokat, a mihez képest azután bizonyos megfelelő százalékot használnak hozzászámításával kell megállapítani az egyes cikkek árait, a melyeknél többet az elárúsító büntetés terhe alatt nem követelhet. A miniszter e rendeletet különösen a szegényebb sorsú munkásnép érdekében bocsátotta ki, de ha foganatja lesz, majdnem minden háztartásban érezhető lesz üdvös hatása.

— **Korunk állami és társadalmi alkotásai:** ez a Nagy Képes Világtörténet XII. kötetének a címe. A kötetet elejétől végig Marczali Henrik írta, egyetemünk tudós tanára, a ki az általa szerkesztett nagy vállalat VII—XII. kötetében egymaga írta meg az ujkor és a legújabb kor történetét. Az egyes kötetekről a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a szakkritika, s a nyilatkozatokról a napi lapok is megemlékeztek. Valamennyi kötet közül a XII. adott a legtöbb és legnehezebb munkát, mert ez elmegy a XX. század elejéig, a meddig egy külföldi összefoglaló nagy mű sem halad, s a mely kornak nemcsak összefoglaló története, de még monografiái sincsenek megírva, sőt adattára is nagyrészt kiadatlan. Csak a Marczali éles szeme vállalkozhatott e benyomult s még forrásban levő kornak áttekintésére, a mi napjaink törekvéseinek megértésére. Ezen érdeme révén azonban könyve páratlanul áll egyelőre az egész világtörténetben. Maga a XII. kötetes nagy vállalat sem jöhetett volna létre az ő rendkívüli készsége, különböző tudományágakban való jártassága és bámulatos munkabírása nélkül. A vállalat alap-észméje a legmodernebb és legszerencsésebb: nem a csaták és királyok története e munka tárgya, hanem az emberiség fejlődését egyengető eszmék kialakulásának és összekapcsolódásának a magyarázata. Helyet kap az egy értelmezett történetírásban minden szaktudomány, s az emberi képességek egyetemének rajzává válik az egész. Így például már az egyiptomi kötetben munkabér statisztikát kapunk az akkori időkől, benne van minden kornak politikai elmélete, katonai történelme, philosophiai és irodalomtörténete, művésze, úgy hogy a hatalmas vállalatba bele van dolgozva az egész alkotmány-, gazdasági és művelődéstörténet.

Más szembeszökő érdeme és pedig nemzeti érdeme a nagy munkának az, hogy a magyarság történetét szervesen olvasszja bele az európai népek történetébe, s e révén a világtörténetbe. Külföldi nagy munkák eddig csak a keleti példatárba sorozták bennünket egyszerű tőmondatokban emlékeztetve meg rólunk. Most a külföldi tudósok minden európai eszmének a visszhangját meghallgatják Magyarországon, e könyv hozzásegíti őket. Viszont mi magunk is jobban fogjuk látni és érteni történelmünket, ha látjuk, mennyire hozzáfert a Nyugat történetéhez.

Ezek az érdemek teszik nemzetivé a Nagy Képes Világtörténet fontosságát és sikerét.

Egy kötet — gazdagou illusztrációval — 16 korona. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

— **Szőlőgazdák harca a fioxerával.** Az a kis láthatatlan féreg milyen siralmas pusztítást visz végbe . . . mint a halál kaszája. Láttam azt a siralmas képet ezéltől 12 évvel a Hegyalja vidékén. Előbb ott rágódott a fioxera, az igazi bor-hazában. Védekezni vele szemben akkor még nem tudtak. A hegyeket letarolta s az emberek orcáján bárázdat huzott a kétségbeesés. — Más vidékekre később jutott ez a kis állat. Addig már kitalálták ellene fegyverül a szénkéneget. És drága kemény harcot vívunk a szőlőgazdák e tegyverrel a pokol-ellenség ellen. Belőnek utána a vak földbe. Mondom drága a harc. Ismerik a gazdák szénkéneget. Beöntik vaktába a földbe, de annak

alig egy pár százalék ereje hat a szőlőgyökérre, hogy elpusztítsa onnan a bogarat. A 90—95%-ot ok nélkül vásároljuk s így alighanem többé kerül a leves, mint a hus. Ezért hát többnyire veszendőbe is hagyják a magyar fajú szőlőt s Amerikából hoznak új fajtát. De lehet gondolni, ez sem megy ingyen. Azonkívül pedig az amerikai szőlő olyan, mint az amerikai ember s mint a gyors lobogással égő gyertya: alig él egy pár évig. A magyar szőlő erős. Őt-hat annyi időt is él. A magyar szőlőt kell megmenteni. Nem kell amerikai szőlő, De édes Istenem! a szőlős gazdának ezrei meg ezerei sem a magyar szőlőt nem tudják megvédeni a szénkéneget drágasága miatt, sem amerikai nem szerezhetnek a szegénység miatt. Sőt innen-onnan írja az újság, hogy némelyek, mikor nagy erővel alkalmazták a szénkéneget, ez a szénkéneget ölte meg a szőlőgyökereit. — Isten-áldásként jön a hír, hogy egy zalaegerszegi szőlőgazda addig gondolkodott és próbálkozott, míg kitalált egy új keveréket, melylyel bekeni a szőlőgyökereket s a szőlő szemléltetést felvidul egy két nap alatt s nőttön nő frislombozattal, jelölt annak, hogy a keverék elpusztította a fioxerát. Ennek a keveréknek pedig mesés olcsó az ára. Áldása lesz a magyar szőlőnek, áldása a magyar gazdának, ha ez a zalaegerszegi új találmány csakugyan meg fog felelni teljesen a gyakorlatban is mostani jó reményünknek.

— **Nem magyar ajku iparosok kiképzése** érdekében Zala vármegye törvényhatósága a májusi közgyűlésen évi segélyt szavazott meg, melyről Esztergom szab. kir. város ipartestülete tudomást szerezvén, Zala vármegye alispánját megkereste, hogy volna e vármegyének területén oly nem magyarajku szegénysorsban levő gyermekek, kiknek kedvük volna magukat valamely iparágban magukat kiképezni, de ehhez hozzátartozóknak elegendő anyagi erejük nincs. Ezeknek az elhelyezésére az esztergomi ipartestület, készséggel vállalkozik oly módon, hogy azok teljesen díjlatlanul láttatnak el mestereiknél azaz az átvétel után a hozzátartozóknak semmiféle gondjuk nem leend a fiura. A tanítási idő 4 év bármely iparágra nézve. A ki ily módon iparossá akarja gyermekét kiképeztetni, az ebbeli szándékát bejelentheti községe plébánosánál tanítójánál vagy a jegyzőnél augusztus hó 30-ig.

— **Hirdetmény.** Csáktornya nagyközség előjárósága ezennel közhírré teszi, hogy az 1905. évre szóló községi közmunka összeírásai és kivetési lajstrom a vármegye közgazgatási bizottságának 30928/m. 902. 27 jk. számú szabályrendelete értelmében f. évi július hó 20-tól augusztus hó 6-ig a község házában 3 szám alatt nyilvánosan közszemlélre kitéve van s ugyanott az érdeklődő adófizetők által a hivatalos órák alatt betekinthető.

— **Vásár.** A miniszter megengedte, hogy az október 9-ére eső nagykanizsai országos vásárt az idén október 16-án tartsák.

Feloldó szerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és laptulajdonos:

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

Sve politike se tiče zadržaja
novinah, naj se pošiljaju na
ime, Margitai Jožefa urednika
Csáktornya,

Izdavaštvo:
knjižara Fischel Filipova,
kam se predplate i obznane
pošljaju.

MEDJIMURJE

na hrvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk

Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: u svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . 8 kor.
Na pol leta . . . 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.

Pojedini broji koštaju 20 fill

Obznane se poleg pogodbe
i fal računaju.

Službeni glasnik: «Csáktornyai takarékpénztár» «Muraközi takarékpénztár» «Csáktornya Vidéki takarékpénztár» i t. d.

Ogenj.

Odvčerka je bila, kada sam iz dalka
témni dim spazil, koj so je rival vu visinu.
Taj dim se je pod jednim širil, ti sve duže
na širsim prostoru se je rival gori. Od
kraja je črni bil a zatem na mestah svet-
leši. Taki sam spoznal, od česa zhaja taj
dim: Tam, odkud taj dim zhaja, tam je si-
gurno vnoćo plaća moći čuti, tam sigurno
pod nikaj se spravl a vnogoga siromaka nje-
gov čeli trud, njegov znoj, njegova skrb i
on suznatimi oči glédi to sve, toga si lasi
i bez pameti skake gori doći, med- tim mu
plamen odnese sve zvun onoga kaj je na
njem.

Tatn gde se taj dim kaže, tam vam
je ogenj. Nesreća, od koje nas Bog sve os-
lobodi. Pak ipak kuliko i kuliko krat se
pojavlja ta nesreća vu našoj okolici, i na
jeden čas na bogce spravi do vezda dobro
stojeće gande. Jer najvišekrat je tak Gazdi
ne imaju osigurano imanje. Osiguranje (ase-
kuleranje) za nepotrebno delo držiju, samo
onda se plaćaju, onda se zmislju, kada je
već vu plamnu njihovo stanje, da bi dobro
bilo, ako bi to sve, kaj je vu plamnu ase-
kulerano bilo. Pak i takvih gazdov onda
najviše ako si nazaj zazidjeju neka iz tež-
ka hižu si daju asekulerati. Hej, pak kak
bi dobro bilo, ako bi i pred ognjom bilo
asekulerano, nazaj bi dobili povraćeno ba-
rem neka iz onoga, kaj njim je ogenj na
nikaj spravil. Se nebi morali vu dug zako-
pati, nebi morali za dugom teške interese

plaćati. Pak ako si još premislimo, da ase-
kulacije svako ljetu nebi platili više 15—20
korun, onda moremo reći, da grešiju, oni
gazdi, koji si nedaju svoje stanje asekule-
rati.

Kak se napravi najvišeput ogenj? Vu
najviše mestah su deca kriva tomu. Deca
se igraju sa šibicami, ognja si zakuriju vu
parmi i evo gotova je nesreća. Roditeljoj
ga ne doma, susedov ga takaj ne doma, a
starci koji su doma, oni barem, da iz hiže
oslobodiju neka, kaj je za svaki dan po-
trebno. Dok odrasli dimo dojdeju iz polja,
zatoga je već vu plamnu petoga suseda
hiža. —

Rekli smo, da su deca kriva. Zaboravili
smo se. Ne deca nego roditelji su krivi, ro-
ditelji, koji su dosta lehkí, da maloj deci
šibice daju vu ruke. Budete rekli da to nije
istina. Nije istina? Znal bi vam s imenom
i s conom povedati oca, koj je svojemu
malomu Pavleku pipu rival vu vusta vučil
ga pušiti, daval mu šibice i smejal i veselil
se je nad svojom — bedastočam. Ovaj si-
nek ima navek slobodno šibice vu rukah i
bude sigurno došlo vréme, kaj bude se i
njegov otec zuhko plakal.

Roditelji su krivi tomu, da deca do
šibicah dojdeju. Jer dete se već od mladoga
vremena mora navčiti, da šibicu nesme zeti,
da ako šibicu najde onda ju mora vu hižu
nesti i ne igrati se šnjom. Poznam ja i
takvu obitelj, gde su deca tak navčena; bo-
jiju se od šibice, i ako bi koj šibicu našel,
k otcu ili k materi bezi šnjom.

Ali ne samo deca zrokujuvu ognja ne-
go i staresti vnogopul. Za celi svet nebi del
pipu iz zub, cmavka strašno i onda kada
takvo delo dela, gde nebi pipu smel hasnu-
vati. Najedenkrat mu iz pipe iskra vun o-
padne i evo gotova je nesreća, slama se
vužge i od nje drugo sve.

Pak onda kada njim je već ogenj na
hrbtu, čudnovati ljudi su naši, neznaju se
braniti. Već sam vnogopul bil pri takvim
mestju i pomagel sam i braniti. Jer i ja to
držim, da ako kaj drugomu siromak vu
nevolji nemorem pomoći, gledat neidem nje-
govu nevolju i zabavljat se vu njoj. A naši
ljudi su takovi. Onaj tam na kraju sela se
veseli, ako se tobož nasredini občine vužge
koja hiža, jer veli, da do njega itak ne bude
došlo. Na mesto toga da bi išel pomagat
brant se veseli nesreći svojega bližnjega.
Pak onda tam gde gori, tam se njih zide
celi čopor skup, jedan zato neide brant da
si gaće nebi zamazal, a drugi zbog drugoga
zroka i t. d. Režiju, smejeju se, kak voli,
na mesto toga da bi pomogli priprečiti ši-
renje ogaja.

Dobro bi bilo, ako bi gazdi jedankrat
sve dobro prerazmeli, kaj se te veliké nes-
reće tiče i branili se, da jedna minuta ne
dene taki pet—šest gazdov na štersku pa-
licu.

* * *

Ravno kada sam već svršil ovu stivu
čitam vu zadnjim broju Muraköza, da je
veliki ogenj bil vu Gornjim Kraljevcu. 18

Z A B A V A.

Srce pisca.

Cvetnjak je piscovo srce,
Drugim plodi ružice;
Docim ove razdeljuje,
Njem, ostanu suzice.

Piscova duša je metulj,
Gđa gđa haleti i vu zlo;
Vrti se po puštom vrtu,
Trni ga reztrgajo.

Pušti vrt, i strgan metulj,
Nikomu nepadne v pamet;
Duša pisca se vuživa,
Da mu stavljen trd kamen!

Graničar.

„Tko drugomu jamu kopa, sam
u nju opadne.“

»Jeli si ti Viagio? — Odkuda?« pita
krčmar nadošloga gosta.

»Iz Viterba« — odgovori ov — »ko-
maj sam moju čredu prodal.«

»Pak za koliko si ju prodal?« — pita
krčmar.

»Za pet sto lira« — odgovori Viagio.
»No, onda je vriedno jedno malo gut-
nuti« — veli opet krčmar.

»Pak za to sam došel, kak to vidiš
Pietro.« — I sad su sedeli pri stolu krčmar
i gost te su se razgovarali i iz flaše crnim
vinom si u čaše natakali i jedan drugomu
prijateljski nazdravljali. Viagio je čvrst se-
ljak, iz očih mu sija vatrena duša. Dobra
trgovina i dobro vino su mu jezik razvezala
te pripovieda, da će si timi novci kuću po-
praviti i govori o raznih drugih planih. On
i vezelak krčmar su si stari prijatelji, pak
stoga nema med njimi nikakve tajne. Viagio
je dobre volje, pak bi hotel još koje vrieme
ovde ostati, ali večer se je već nagnul, a
on ima još tri mile drugoga puta.

»Anda s bogom Pietro!« — veli te se
stane.

»Ah kaj!« — odgovori krčmar — »jed-
na čaša još od najboljega neće ti škoditi,
ona će ti načiniti lahke noge.«

»Dobro« — veli Viagio — »ali se žuri,
jer bu odmah noć.«

Krčmar otide po drugu flašu, a sa na
pol zadušenim fučkom vani dozove svoja
dva odrasla sina kojim po tiho veli: »Via-
gio ima pet sto lira pri sebi, njegov put
vodi kroz šumu Macchju — više vam ne-
trebam govoriti« — i tiho pievajuc opet
stupi u sobu k svomu gostu. Druga flaša
bude hitrije izpražnjena nego prva. Viagio
sada već nije bil za zadržati, makar da je
Pietro razne šale pripoviedal, on posegne
za svojom batinom ispriča se te ode.

Moglo je pol ure poslie »Zdrave Marije«
biti, kad je došel do šume Macchja. On nije
bil pijan, ali svojimi plani u glavi nije na
put nikaj pazil. Em je tolikokrat ovud prošel.

Na jedan krat počuti, da su ga dva
muža od straga pograbila i prije nego bi
se iznašel na obranu, već je na zemlji le-
žal. — Jedan od tih lopovah je na njem
klečal te ga željeznom rukom gutil, a drugi

gazdov je pogorelo, koji su takaj ne imali asekulerano stanje.

Kak je to vre navada. Pak što je kriv ognju? Oh im nebi bila naša stiva istinita ako nebi to rekla historia, da su deca napravila ognja. Zmed 18 — gazdov je samo dvehu bilo asekulerano stanje. Ogenj se je hitroma širil, ne je bil gdo bi branil, jer su odrasli na poiju delali. Vu zdencah je ne bilo dosta vode, a špricalke pak su strašno hude i tak rekuć nikaj ne vredne. Pak i oni, koji se na špricalke spraviju, neznaju, kak je treba ognja gasiti. Tak je onda lehkog zgorelo 5 hiž 18 gazdov sve gospodarstveno stanje više kolah i nekuliko svinjah. Jeden mladi gazda je skorom žrtvom postal ognju. Sa ženom su konje pušćali iz goreće štale, kada nje je plamen dosegnul. Mužu se je obraz jako spekel.

*

Evo to je opet pelda, koja nam da pravicu. Sada još to hoćemo reći, da bi vno go bolje bilo, ako bi po nedeljah se mlajšina malo vućila sa špricalkami barata i kak je treba ognja gasiti. Sada rajši ideju vu krčmu grešit. Oh, kak nas onda nebi Bog kaštiguval!

Tabor vu Ažiji.

Japanci se jako trsiju, da prije još, kak bi se razpravljanje mira započelo oni počneju jurišati Vladivostoka. Taj varaš je ravno takovo tvrdjva, kak je Porth-Arthur, ali dok se je Porth-Arthur dugo držal, Vladivostoka budu japanci za malo vreme mogli osvojiti. Jer sve okoli su sada japanci gospodari samo još iz jedne strani na suhoma je skopćeni Vladivostok sa Linevičevom vojskom. Ali ravno to je, kaj slabešom dene Linevičevu vojsku, jer Linevič sada i na to mora gledati, da se neotrgne od Vladivostoka, Dakle zvezana mu je ruka.

Kak iz Petervara javiju zutra bude tam sednica ministrov i budeju se ustanovile kondicije mira. Ruski poverenik bude Witte.

ga je po svih žepih preiskaval. Ali bilo je badaval

Novac nije mogel najti i kad su lopovi videli, da su se u svojoj nadi prevarili izbejžali sa siromaka Viagia i ostavili onde ležati, a oni su pobjegli u noć.

Za dvie ure je opet Viagio išel prama krčmi. On bi još imal dvie mile do doma ali se je odlučil za taj kratji put natrag. U krčmi je bilo sve tiho, ali u sobi za pivce je još gorela sveća. Kad je u sobu stupil, krčmar Petro se nije mogel zadosta načuditi:

»Zar si se Viagio povrnul?« — veli — »si možbit kaj zaboravil?«

»Nikaj nisam zaboravil« — odgovori Viagio — »ali u Macchii su me tolvaji napali pak su me tukli, — na cielom tielu sam spotrt.«

»Ja te nebi bil smel od sebe pustiti u noć,« — veli krčmar — »medjutim dobro je, samo da si živ ostal!«

»Hvala Bogu! I moji groši su spašeni! Ovi lopovi su morali biti stoprv početnici u robljenju, jer nisu na skrjak mislili.«

»Tim bolje!« — veli krčmar tobož ve-

Kak vno gi misliju, japanci budu sledeće kondicije predstavili rusom:

1. Odupućenje Sachalin otoka japancom
2. Prestanje tvrdjave Vladivostok.
3. Odupućenje Mandžurije Kinezerskoj zvuju Liaotung poluotoka, koj bude japancom opal vu ruke.
4. Japanci budu vladali zvrhu Koreje.
5. Karbin—portarturska željeznica bude vu japanske ruke opala.
6. Rusi moraju platiti japancom tri jezere millionov frankov penez. (Jeden frank je po priliki jedna koruna.)

Witte bude vu sredu išel vu Ameriku. Kak javiju, car je tobož bil rekel, da je kocka Ruske vu Witteove ruke položena.

Vu Mandžuriji je velika vrućina i soldati jako trpiju od vrućine.

Politički pregled.

Sada, kada je vrućina i ablegatov najvećša stran je vu tem vremenu znala na svoje imanje ili vu kupališće iti, bi opet bili tomu privćeni, da je vu politici mir. Ali nije to tak. Vri se i kuha se politika celi orsag politizera. Varmegijje jedna za drugom izrećeju, da sadašnjoj vladi Fehérváru niti soldate niti poreza nedaju. Više 25 varmegijjah i 40 slobodnih kraljevskih varašov je izreklo da sadašnjemu kormanu nikakovu pomoć neda. Nekeje su i to odredile, da se oni penezi, koje ljudi vu porez platiju moraju vu kassu na interes dati. I Zalavarmegijja je izrekla, da sadašnjoj vladi nikakvu pomoć neda.

Med tem se politikusi hrvaju. Apponyi Albert grof i Kossuth su vu najzadnjem vremenu vu Komaromu bili, gde je Apponyi govoril od narodnog zahtevanja. Veli, da je ne to cilj, da buna nastane, nego da narod mirno počeka, dok mu njegove zahteve zvršiju.

Na ovoga meseca 18-ga je skup bila zezvana sednica odbora levih strankah, od koje budemo vu sledećim broju pisali.

selo — »na taj način si ti još na to rekuć dobro prošel. Nisi ni jednoga prepoznal?«

»Nisam, imali su sadjami pocrnjene obraze, a po glasu to opet nije bilo moguće, jer nije nit jedan niti pisnul.«

Viagio je tuj dobil kvartir kroz noć u jednoj komorici te je otišel na počinek, ali nije mogel spati, jer su ga od lopovov zadojljene dizavke od ure do ure sve bolje bolele. Već je bilo blizo pol noći, kad već boli nije mogel zdržati. Talijanski narod ima za narodno vraćvo proti boli, ulje, tak kak naš narod travu terputca proti ranam. Ande se stane i ide iskal ulje. Ali od koga će je dobiti, — Petro već spava, njegove sine još danas niti videl nije . . . Ah kaj — em je znal za sve u kući, nije bil stranjski. U sobi za pivce mora ulja biti, a vrata nisu zaključana. Viagio se stane te ide lagano po stubah dole. — Ali kak se je začudil, kad je ob toj uri još čul u sobi za pivce govoriti. Kratke stavke i čudnovato šaptanje! On posluša bolje, uho približi vratam i čuje, gde otac sa sinovi u tmni šapću niti nesluteći, da je tko posluša. Otac veli tiho:

»No, na vas se je moći zanesti! —

Kaj je novoga!

Samoubojstvo.

Iz Szent-Gottharda telegrafiraju: Porubsky Arpad, grof Taksisa njegov oberjagar na alsószőlónkiiskim imanju ove dneve po podne je strelil sebe. Samoubojnik je jako ljublen clovek bil. Sada pred nekulikimi dnevi vu njegovih računih su do deset jezera korun falinge našli, dok bi bil grof njega ksebi dal pozvati, od jezero korun ni znal računa dati, zbog toga su ga hoteli zadržati. Kad su žandari vu hizu bili stupili, vu sluha se bil strelil i odmah je mrtev postal.

Penez.

Iz Déva javiju: Poleg Kudsir Pojana havasu razbojstvena krvoločnost se pripetila. Pri jednoj havasijski hiži iz prerazanim sijnjakom mrtvo našli jesu Tonjesk Mariju, od koje se bilo glasilo, da je bogata ženska bila. Ladice ormari vse je bilo razbito i znjih vrednesa dugovanja falila jesu. Na temelju sumnje prijeli su Kristean Mikloša kojemu na njegovoj opravi krvave kaple takoj našli bili jesu. Kristean jako taji. Iztraga jako teče. — Iz Szent-Gottharda javiju: Bauer bogatoga hohenburgskoga poljodelavca ove dneve vnoći, kad je iz Velike občine dimo bil išel, pred sobom na 200 korakov dalečine iz sekirom su ga bili napali, više ran na činili nanjem, opet zatim vzeli su od njega jezero korun gotovih penez i njegovu zlatu vuru i vu poleg bivajuću kurzu njega su odnesli. Prama jutri njegovu kći ga bila našla vu veliki krvnoj mlaki, koj još je živel, nego govoriti nije znal; samo trijeje kazal, iz česa su to ustanovili, da njegovi razbojnički krvoločnici tri su mogli biti.

Unišćeni varaš.

Iz Nevjorka telegrafiraju: Guanajnto varaša ploha je skoro povsema unišćila. Poplava je strahovite kvare zrokuvala. Jako vno go ljudi je takaj svoje življenje pogubilo. Žrtvah broj medjutim još do vezda nije službeno ustanovleni, nego poleg glasa do jezera ljudi više je zgubilo svoje življenje.

Zaboraviti u skrjaku pod podstavom poiskati, to je ipak prebedasto!

»Ali japa, tko bi se nadal, da bude Viagio na toliko oprezan, mi smo dapače mislili, kad nismo nikaj našli, da ih je vam dal u shranjbu radi noćnog putovanja.«

»No najbolje je to pri cieloj stvari, da se je povratil i da vas niti jednoga nije prepoznal.«

»Kaj, — povrnul se je« — začude se obodva — »no, onda samo nam prepustiti! . . .«

»Je, kaj bi mi opet sve pokvarili. Ja se samo morem na samoga sebe zanesti. Idite samo okolo, tamo straga, pak izkopajte dosta duboku jamu . . . ste me razmeli? — Za jednu uru — mislim — da budem gotov, onda ga hitim kroz oblok u vrt i vi ćete dalje znati kaj imate činiti.«

Promislite si Viagia, koj je svaku rieč lakovno svojim uhom lovil. Strašno jasan mu bude celi današnji dogodjaj i on sad prične promislavati svoj položaj, u kojeg je zagazil. Na jedan krat ga obide misel, spretna za njegovo oslobođenje. On po tiho zmrmla: »Vi ćete mene poznati!« — te se opet ođsulja tiho u svoju komoru.

Krvoločni i samoubojni pomoćni notariuš.

Krvave tragedije lice mesto bilo ovog meseca 2 dneva na nyitravármedjinske Lepassa občine notariuša na njegovom stanu. Valentin podnotariuš, jedan dvadeset pet ljetosni mlad človek zaljubljen se u Vavrovics občinskoga notariuša njegovu suprugu, nego buduć svojega cilja postići nije mogel i službu svoju je takaj zgubil, osvjetu je zevrel proti notariušu, njegovoj supruzi i proti njihovoj deci. Ove dneve sa tim zrokom došel je k notariušu, da naj ga nazad vzeme u službu, i pokohdov Vavrovics je to ni hotel učiniti, Valentin je revolvera naprvo vzel i notariuša u hrbet strelil. Zatim notariuša njegovu suprugu i decu je hotel uništiti, nego ovi jošce dosta zgod se jesu spokirili i tak na sreću nije mogel do njih doći. Dot čas družina se takaj skup sbežala, što Valentin videći na dvor beži i u glavu strelil sebi. Czocher poštyeniški veliki sudec i Višnovsky kotarski vračitelj se jesu na lice mesto dopeljali i obodva smrtno ranjene mlade ljudi odposlali su u nagyszombatiški špital.

Dvoja zaljubljena drama.

Vu Zürichu, kak odonud telegrafiraju dvoja zaljubljena drama se pripetila. Greffhordi Deušš Pal i njegova zaručnica vužu svezali si jesu za svoj pojas i jedan k drugomu svezani skočili su nuter u Lugono zvanu mlaku. Vu dvojnosti bivšim to je bil zrok, da mladomu človeku njegovu roditelji prećili su njihovu ženitbu. Jeden k drugomu svezana dvoja mrtva tela pred tremi dnevi prije toga su van vzeli iz mlake.

Napadni redar.

Pred tremi dnevi prije toga vnoći Dakó Sándor redar je ođegal u Budapešti na osmo kotarsko kapitanstvo Hetyeš István fjakerskoga kućiša, koj je larmu učinil na ulici. Kad su u redarsku hižu bili došli redar je hotel pisati javljenje, fjakerski kućiš noza si vzel naprvo i napal ga je. Redar onda sablu pograbi i kak je dugi vseče znojom kućiša, koj na glavi i na levoj ruki

Kakove sve misli su buduće ure obhadjale Viagia! — On je polag ondešnjeg običaja za sarom imal dugi oštar nož, u šumici se šujim nije mogel služiti, jer je odviše naglo bil napadnut, a u tmimi ga lopovi nisu opazili te mu ga nisu oduzeli. Toga je uzet u ruke te se je za vrata postavil prislušivajuć, sad vručim, onda opet mrzlim znojom pošikavan. Najprije ga je obuzela strašna srditost: — Iko bi se od tog čovieka takovo zločestoće nadal . . . dok je sa mnom pil i veselo se razgovaral, poslal je svoje sine, da me porobe — ubiju . . . tako duga ga već poznam, pak sam mu uvijek bil iskreni prijatelj . . . a sada evo tu stojim te ga čekam i kada dojde, moram ga ubiti, ako nečem da on mene ubije i porobi za moje siromaštvo — tako! . . . Ha, čekaj, ti ćeš me poznati. — Zatim opet mu je došla misel: Pak jeli ja to sad moram učiniti? — Krv, to je strašna stvar! — Nebili mogel pobieći? — Kamo, kako? Svi su budni . . . a tri prama jednomu! . . . Pak čuj! Em sinovi već pod oblokom kopaju jamu. A čim bu stari na me navalil? Jeli sa sekirom ili nožom, . . . jeli će na postelj navaliti, za da me u snu ubije? — Ha, grdoba, spavajućega, čuj, čuj!

I sad je Viagio čul, kak netko tihim korakom ide po stubah gore, vata njegove komore se tiho otvore — Viagio stoji tak,

je jako postal ranjeni, da pače sabla mu je četiri prstov takaj odsekala. Kućiša su odpeljali u špital.

Povrižena puca.

Iz Palerme javiju, da se tamo krvava drama bila pripetila u ovih dnevih. Jeden petdeset ljetosni dobro stojeći oštarijaš iz ženitbenim obećanjem spuntal je jednu mladu puca, od zdavanja međjutim kasnije niti čuti nije hotel. Kad je puca vidla, da nju je oštarijaš vkanil, osvjetu je na njega vzela da po kaštiga nesramnoga človeka. Vu oči otišla je iz svojom sestrom knjemu kakti k svojemu milomu. Sestra njena nije isla u hižu nego je u kuhnji ostala. Mlajša je celu noć ostala pri oštarišu, onda pak znamenje dade svojoj sestri i nuter dojde, prime nestažnoga človeka, kojega zatim mlajša iz petimi strelbenemi hitmi je vmorila. Vu krvavoj opravi ostavile jesu hižu i kad su nje žandari u drugoj vultici prijeli bili, bez svakoga suprotstavljenja išle su na redarstvo.

Prijeti krvoločnik.

Mistinu 43 ljet staroga magyar rétfalušiskoga stanovnika ostavila ga njegova žena ar je hotel krvoločnost učiniti. Od muža svojega oslobođena žena se u Mohač odselila. Ovdje je nju našel ove dneve muž njeni, da nju nazat k sebi pripravi. Kada je ženska nikak ni hotela privoliti, da k njemu nazat ide, trikrat je hotel na nju revolvera svojega sprožiiti. Ovo je bilo njegovo pogubljenje, ar je reda om došel u ruke gde po dugem izpitavanju je spoznal, da izbilja on je vmoril magyar rétfalušisko svoju susedu Horvaticu, jedno 74 ljetosno staru žensku, Redarstvo krvoločnika je predalo mohačiškomu kotarskomu sudu.

Tuvaruša kaštiga.

Nato su odsudili jednoga tuvaruša, da svoju tuvarušicu vsaki den najmenje jednokrat naj kušne. Vre iz od toga se takaj vidi, da je suđa, američanski sudec iz rekel. Brocklinskoga suda jeden njeni član bil je taj, koj je iz ovom kaštigom kaštiguval je

da ga vrata pokriju. Tamno je u sobi, ali veče predmete je moći razlučivati. — Petro sa bodežom u ruci dojde nutar — strašan hip, on se šulja dignutim oružjem k postelji . . . sada, tigerski skok — strašan udarac i Viagiov nož je lopovu on hip prezal požirak i vratne žile. Najprije se je iz ustah napadnutoga čulo: »Ah« iznenadjenja, jer tomu se nije nadal, a odmah zatim je nastalo smrtno hrganje. Dakako da je i Viagia obuzela nieka strahota, pred njegovim vlastitim činom, ali mrzli znoj ga je opet osvjestil. A bil je strašno hladokrvan čin, koj je sada sliedel. Grob je izkopan, anda mora i svoj plien dobiti. — Zakopajte ga prije nego ga sunce razsvieti, jer vam se onda odpru oči . . . I on sleče svoju odiču te u nju obleče umorenoga a on sam si obleče njegovu opravu, i to sve strašnim mirom. Zatim otvori oblok, te porine kroz njega grobu njegov plien . . . —

»Tako sad su pokopiči na dielu . . . I — Hitro sad! — Put je otvoren!« I Viagio odbieži po štengah dole i kroz vrata van. — A kamo? Odmah ćemo i bez pitanja saznanati kamo je otišel, jer pokopiči su se po dovršenom poslu legli spavat dole u sobi — a otac Petro gore sve pospravlja i u red postavlja . . . te novce broji. —

Rano u jutro dojdju četiri žandara u krčmu: »Gde vam je otac?« pitaju.

onoga tuvaruša, kojega pred njim zato su za tužili, jerbo je svoju familiju zanemarił. Suda međjutim ove su njegove strani. Za dužnost si naj drži tuvaruša, da vsaki tjeđen najmenje jedenkrat iz svojom familijom u Coney-Izland poletno mesto ide, tuvarušicu svoju barem jenkrat na dan kušne, svaki tjeđen trideset korun naj njoj dade, jenkrat na tjeđen iz jednim cvetnim savezom ljubav učini njoj. Nadalje nije slobodno dopustiti, da njegova punica se u hižno gospodarstvo pušča. Ovaj sud na četiri tjeđne je odlučeni. Po četiri tjeđni zakonski par se iz nova mora postaviti pred sudcom, gde tuvarušica javljenje bude dala. Ako obtuženik nebi za dosta učinil sudu, odsudiju njega prama sudu zbog nepristojnosti. Sud da kakovu svrhu imal bude još u Ameriki takaj su želni znati.

Kupelje žrtva.

Dr. Fay Ferenc čurgoiski fiskališki jurista, kak iz Kapošvara javiju, u Gerencsúru se u vodu bil vtopil. Nesrečno obhodeći jurista, med kupanjem je krče bil dobil i zalezal se je. Njegovi prijatelji su odmah na pomoć pritekli, nego vre samo njegovu mrtvo telo su van iz vode potegle. K ovoj sprobodna nesreća dostigla Szentkirályi Istvana, čurgoiskoga VI. razreda gimnazialca takaj koj je u Dravi našel svoju smrt.

Gubona žrak. — Učena žitka

1 m.-mázsa.	1 m.-cent.	kor fill.
Buza	Pšenica	14.75 —
Rozs	Hrč	11.20 —
Árpa	Ječmen	11.00 —
Zab	Zob	11.25 —
Kukoricza uj	Kuruza nova	16.00 —
Fehér bab uj	Grah beli	16.00 —
Sárga » »	» žuti	13.00 —
Vegyes » »	» zmiešan	12.00 —
Kendermag	Konopljeno seme	18.00 —
Lenmag	Len	17.00 —
Tökmag	Košćice	17.00 —
Bükköny	Grahurka	13.00 —

Sinovi, koji niti pojma nemaju gde im je otac, odgovore: »Neznamo!«

Nieki njegov prijatelj bil je snočka u Macchi porobljen, pak je došel simo. — Otac ga je valjda sprovodil, dok smo mi spavali.»

»Tako« — vele žandari, — »no onda vam mi pomožemo najti ga!«

I sad se je pričel prizor, koj nije za opisati. Sinovi su morali friški grob odkopati, — još uvijek misleći, da Viagio u njem leži. — Sunce koje sve donese na videlo, je sada na otvoreni grob i na krvavo truplo njihovog oca, Viagio pako, kojega su za mrtvoga držali, postavil se je ov hip simo, te je tu stal kakti duh osvete iz drugog svieta. U prvom hipu si sinovi nisu mogli niti nisu znali tu tajinstvenu stvar dokučiti, ali malo pomalo su u se dohadjali iz osupnjenosti, te im je sve jasnije pred očima postajalo, kako se je to moglo bilo dogoditi. Dakako da su pali na koljena te prosili za milost je sliapa, pak su stoga i ova dva zločinca žandari odpeljali u tamnicu, te su bili pred sud stavljeni, na smrt obsudjeni. i — pogubljeni.

U ovo slučaju baš doslovce stoji ono prirječje: »Tko drugomu jamu kopa, sam u nju opadne!«

Em. Kollay.

Takarékoskodni

MAGGI-kittüntetések: 5 nagydíj, 32 aranyérem, 6 díszoklevél, 7 tiszteletdíj. Hatszor versenyen kívül, többi között az 1889. és 1900-iki párisi világtállításokon. Maggi Gyula bírálótag.

lehet a sokszorosankittüntetett és régóta jól bevált

MAGGI-FÉLE IZESÍTŐ

helyes használata mellett.

Néhány csepp — a tálatásnál hozzátéve — elegendő, hogy ezáltal gyenge leveseknek, mártásoknak, főzelékeknek stb. egy pillanat alatt jó és erőteljes ízt adhasunk.

— Uvegcskében 50 fillértől kezdve (utántöltés 40 fillértől kezdve).

Kapható minden fűszerkereskedésben, csemege-üzletben és drogueviában.

NOXIN

Czipő - Crème

(törvényesen védve).

sevrő- és kid-box-kalf-bőr fényesítéséhez. A bőrt puhítja s vízhatlanná teszi, annak tükörfényt kölcsönöz. Kapható: drogériákban, jobb czipő-üzlet, bőrkereskedés, festék- és fűszerüzletekben.

Főraktár CSÁKTORNYÁN:

MAYER TESTVÉREK

„URANOS” vegyészeti
gyár

Hochsinger Testvérek Budapest, VI., Rózsa-utca 85.

A zárda épületben egy
utcai szoba előszobával
és egy udvari szoba
kiadó
esetleg (külön — külön)
Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

974 1—*

2819. tk. 905.

Árverési hirdetés.

A perlaki kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Antalasics Bálint és neje Baksa Ilona novákoveci lakosoknak — Pallér Péter és neje Jaklin Erzszi novákoveci lakosok elleni végrehajtási ügyében 120 kor. tőke, 13 k. 30 f. eddigi és 23 k. 90 f. árverési kérvényi költség kielégítése végett a nagykanizsai kir. törvényszék a perlaki kir. járásbíróóság területén fekvő a következő ingatlanok egymint: a novákoveci 924 sztkvben I. 1594 hrsz. a foglalt szántó 192 k., a novákoveci 773 sztkvben I. 143/b 144/b hrsz. a foglalt szántó és kert 86 k., a novákoveci 1093 sztkvben † 149/a hrsz. a foglalt szántó 195 k., a novákoveci 1131 sztkvben † 978/a hrsz. a foglalt rét 107 k., a novákoveci 1131 sztkvben † 382/b hrsz. a foglalt rét 43 k. és a murscsáki 1132 sztkvben † 1058 hrsz. a foglalt szántó 154 kor. kikiáltási árban mint becsárban az

1905. évi augusztus hó 14 napján d. e. 10 órákor

Novákovec községházánál és

1905. évi augusztus hó 14 napján d. u. 3 órákor

Murscsák községházánál dr. Tamás János perlaki ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével megtartandó árverésen a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Venni szándékozók figyelmeztetnek, hogy az árverés megkezdése előtt a fenti kikiáltási ár 10%-át bánatpénz fejében letenni kötelesek.

A kir. bíróság, mint tkvi hatóság.

Perlak, 1905. május hó 19-én. 976

„MŰVELTSÉG

KÖNYVTÁRÁNAK”

ELSŐ KÖTETE

A TECHNIKA VIVMÁNYAIRÓL

MÁR

MEGJELENT.

Megrendelhető:

fischel fülöp

Strausz Sándor

könyv- és papírkereskedésében,

Csáktornyán.

Haszonbéri hirdetés.

Szoboticza község tulajdonát képező

Bükkösi vendéglő

a hozzátartozó helyiségekkel, istálló, kert stb. folyó évi július hó 30-án d. u. 4 órákor a helyszínen nyilvános árverés útján 4 és ¼ évre bérbeadatik.

Bartal György,

973 1—2

jegyző.

Goricsánecz István,

biró.

Zakupnina objava.

Szobotica občini vlastničvo stoječa

Bükkös-zvana krčma

i ktomu spadajuće prostorije, dvě štale, vrt, i t. d. tekuceg leta juliuš 30-ga dana posle podne u 4 vuri na lice mjesto se bude na 4 i fertal godine poleh javne dražbe na rendo davala.

Bartal György, notariuš.

Goricsánecz István, obč. birovo.

Házfeladás.

A Jókai-utcában levő házamat, mely 2 utcai, udvari szobából, konyha, élőkamra, pince, faszinóból áll, elköltözés miatt szabad kézből eladom. — Bővebb felvilágosítással készséggel szolgálok

Hanzsel Ferenc.

975 1-1

Globin

a legjobb és legfinomabb
czipőtisztítószer

971

Egy jó erkölcsű fiú **TANONCUL** felvétetik **Todor R. utóda** fűszer-, gyarmat-, üveg- és porcellánkereskedésében **Csáktornyán.**

8 k 97 683/905 **Hirdetmény.**

Muravid község tulajdonát képező
nagykorcsma

1905. évi augusztus hó 6-ik napján délután 2 órakor a községházánál nyilvános árverésen **1906. évi január hó 1 napjától** kezdődő 6 évre haszonbérbe adatik.

Bánatpénz 100 korona. — Az árverési feltételek a jegyzői irodában bármikor megtekinthetők.

Muravid, 1905. július 10.

Babics Gábor, jegyző.
Subosa István, bíró.

Egy jó erkölcsű fiú tanulónak felvétetik **Fischel F. (Strausz Sándor)** könyvnyomdájában **Csáktornyán.**

Szőlő-sajtók, Gyümölcs-sajtók

„HERKULES” kettős nyomószerkezettel kézi hajtásra
Hydraulikus sajtók magas nyomás és nagy munkaképesség számára

Gyümölcs-zúzó, szőlő-malmok, bogozó gépek
Teljesen felszerelt szűretelő készülékek állandóan és kocsira szerelve
Lé-sajtológák, bogzó őrlők.

Hezaló készülékek gyümölcs és főzelék számára, gyümölcs-hámozó és vágó gépek.

Szabad. üzemkődő, hordozható és szállítható
„SYPHONIA”-permetezők: szőlők, gyümölcsfák, komló- és szegecs permetezésére.

SZŐLŐ-EKÉK gyártatnak és szállíthatnak jótállás mellett különlegességként legújabb szerkesztés szerint

MAYFARTH PH. és TÁRSA

gazdasági géppárai, vasöntődéje és gőzhámorai által

WIEN, III, Taborstrasse 71.

Kitüntetve 550 arany, ezüst éremmel stb.

Részletes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Képviselek és viszontárusítók kerestetnek.

901 4-12

Egyszeri átsimítás

Schicht - szappannal

963 2-19

(„Szarvas”- vagy „kúlc” szappan)

pótól

kétszeri átsimítást közönséges szappannal.

Sichicht-szappan a legjobb és használatban a legolcsóbb!

Irnök,

ki a horvát vagy vend nyelvet beszéli s a te-lekkönyvekben kiismeri magát, Alsólendván **ügyvédi irodában** azonnal alkalmazást nyerhet.

960 3-3

Egy jó erkölcsű fiú

tanuló-nak
felvétetik

Gráner Testvérek

fűszer és rovidáru kereskedésében

Csáktornyán.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDESI ANYAGA

ETERNIT PÁLA
MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK HATSCHÉK LAJOS
BUDAPEST-VI, ANDRÁSSY-ÚT 33.